

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปผลการประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์
เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๓ : มิติด้านเทคโนโลยีและพลังงาน”
วันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓๐๐ – ๑๗๐๐
ด้วยระบบ Web Conference ผ่าน App. Zoom ณ ห้องประชุม (๑) ศศย.สปท.

เปิดการสนทนา

พลอากาศตรี ภูมิใจ เลขสุนทรากร

ผู้อำนวยการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

วิทยากร

๑. อาจารย์ว่าน ฉันทวิลาศวงศ์

อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒. ศาสตราจารย์ ดร. ธนารักษ์ ธีระมันคง

นายกสมาคมปัญญาประดิษฐ์แห่งประเทศไทย

๓. คุณจอมทรัพย์ โลจายะ

ประธานคณะกรรมการบริษัท ซุปเปอร์ เอนเนอร์ยี
คอร์เปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

๔. ดร.สมภพ พัฒนอริยางกุล

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กระทรวงพลังงาน

ผู้ดำเนินรายการ

พ.ท. อำนวยชัย หนูหนักดี

ประจำกองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สรุปสาระสำคัญ

๑.สถานการณ์ของประเทศไทยท่ามกลางวิกฤติโควิด-๑๙ ในมิติด้านเทคโนโลยีและพลังงาน มีประเด็นดังนี้

๑.๑ มิติด้านเทคโนโลยี

(๑) วิกฤติโควิด-๑๙ เป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Gartner Hype Cycle ที่ระบุว่า เมื่อวัฏจักรของเวลา หรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ระดับของความต้องการในการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีเพิ่มสูงขึ้น และ

(๒) จากการแพร่ระบาดของโรค โควิด-๑๙ ทำให้ผู้คนต้องดำรงชีวิตแบบเว้นระยะจากสังคม (Social Distancing) รวมถึงลดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงส่งผลให้มีการเปิดรับเทคโนโลยี เพื่อมาช่วยในการเชื่อมต่อระหว่างกันมากขึ้น ทั้งในด้านการทำงานและการดำรงชีวิต เช่น การทำงานที่บ้าน (Work from Home) การประชุมออนไลน์ การใช้เงินดิจิทัล การเรียนออนไลน์ (Learn from Home) การดูหนังออนไลน์

/รวมถึง...

รวมถึงพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันในการติดตามตำแหน่งของกลุ่มเสี่ยงที่จะติดเชื้อโควิด-๑๙ เช่น AOT Airport หมอชนะ สบายดีบอต เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาหุ่นยนต์ และอุปกรณ์สนับสนุนทางการแพทย์ในโรงพยาบาล รวมถึงหุ่นยนต์ภาคสนามเพื่อช่วยบุคลากรทางสาธารณสุขในการปฏิบัติงาน และลดความเสี่ยง ในการติดเชื้อด้วยเช่นกัน

๑.๒ มิติด้านพลังงาน

(๑) การประกาศใช้มาตรการล็อกดาวน์ (Lockdown) ของประเทศไทย และการสนับสนุนการทำงานจากที่บ้าน รวมถึงการปิดประเทศของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก ส่งผลให้ราคาของน้ำมันเชื้อเพลิงปรับราคาลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากปริมาณการคมนาคม และการขนส่งปรับตัวลดลง ทำให้มีความต้องการในการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงลดลงถึงร้อยละ ๒๕ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ๒๕๖๓ นอกจากนี้ การที่องค์การกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries: OPEC) กับประเทศรัสเซียไม่สามารถทำการตกลงราคาขายและปริมาณในการผลิตของน้ำมันได้ ส่งผลให้มีการปรับลดกำลังการผลิตทำให้อุปทานอยู่ในภาวะล้นตลาด และราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง และ

(๒) การใช้พลังงานมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งเห็นได้ชัดว่าเมื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจถูกจำกัด ย่อมส่งผลกระทบต่อด้านพลังงาน และสอดคล้องกับปริมาณการผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ด้วยประเทศไทยมีกำลังการผลิตไฟฟ้าที่เกินปริมาณกระแสไฟฟ้าสำรองถึงร้อยละ ๓๐ ซึ่งตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตโควิด-๑๙ แต่สามารถใช้พลังงานไฟฟ้าได้ตามปกติ โดยไม่มีผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว

๒ ผลกระทบของประเทศไทยท่ามกลางวิกฤตโควิด-๑๙ ในมิติด้านเทคโนโลยีและพลังงาน มีประเด็น ดังนี้

๒.๑ มิติด้านเทคโนโลยี

(๑) การพัฒนาเทคโนโลยีภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-๑๙ ในอนาคตนั้น ส่งผลให้เกิดโอกาสของธุรกิจประเภท “สตาร์ทอัพ” (Startup) ซึ่งจะมีการซื้อขายสินค้าบริการภายในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย (Social Commerce) เช่น Facebook, Pinterest, Instagram เป็นต้น รวมถึง การใช้เงินดิจิทัล Block Chain, Big Data หุ่นยนต์ และการเชื่อมโยงระบบดิจิทัลต่าง ๆ จนนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของเมืองให้มีความทันสมัย มนุษย์สามารถเชื่อมโยงและเข้าถึงเทคโนโลยีได้มากขึ้น จนนำไปสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ได้รวดเร็วขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ธุรกิจประเภทดังกล่าวจะมีความยั่งยืนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้บริโภคเป็นหลัก และ

(๒) ภายหลังจากวิกฤตโควิด-๑๙ เทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยเร่งให้การสื่อสารเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือหลักในการเชื่อมต่อของคนมากยิ่งขึ้น จนอาจนำไปสู่ประเด็นด้านความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการสื่อสาร หรือช่องทางดิจิทัลยังคงเป็นประเด็นที่มีความท้าทายในอนาคต โดยเฉพาะในมิติด้านสังคม มิติด้านการศึกษา ผู้มีรายได้น้อย และการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

๒.๒ มิติทางด้านพลังงาน

(๑) มาตรการล็อกดาวน์ของประเทศไทยส่งผลกระทบต่อการใช้ไฟฟ้าภายในประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะ ๓ เดือนแรกหลังการประกาศล็อกดาวน์ทำให้มีการใช้ไฟฟ้ามากขึ้นถึงร้อยละ ๓.๒ เมื่อเปรียบเทียบกับจากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีอัตราส่วนที่เปลี่ยนไป ดังนี้ ๑) ภาคธุรกิจมีอัตราการใช้ไฟฟ้าลดลงร้อยละ ๐.๑ ๒) ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการใช้ไฟฟ้าลดลงร้อยละ ๑.๓ และ ๓) ภาคเอกชน หรือภาคครัวเรือน

มีอัตราการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ สำหรับอัตราของแต่ละภาคส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลมาจากมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาล และการปิดตัวของโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งชั่วคราว และ

(๒) สำหรับผลกระทบทางด้านพลังงานน่าจะเป็นช่วงเวลาในระยะสั้นเพียงช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ เท่านั้น ไม่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาว รวมถึงสิ่งแวดล้อมของโลกมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ปัญหาฝุ่น PM ๒.๕ ที่มีต้นเหตุมาจากเครื่องยนต์ที่ปล่อยมลพิษหลังการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงมีปริมาณลดน้อยลง จากการประกาศใช้มาตรการล๊อคดาวน์ของประเทศไทย ทำให้การคมนาคมลดน้อยลง และส่งผลให้ทรัพยากรทางธรรมชาติกลับคืนสู่สภาพเดิม

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย ในการฝ่าวิกฤตโควิด-๑๙ และหลังวิกฤตโควิด-๑๙ มีประเด็นดังนี้

๓.๑ มิติด้านเทคโนโลยี

(๑) ในการฝ่าวิกฤตและหลังวิกฤตโควิด-๑๙ สิ่งที่ใช้เทคโนโลยีควรพึงระวัง คือ การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ที่ในปัจจุบัน รัฐบาลยังไม่ได้มีกฎหมายที่ควบคุมการพัฒนานวัตกรรม หรือเทคโนโลยีให้ดำเนินไปตามจริยธรรมที่มีความต้องถูกตามกฎหมาย ซึ่งในอนาคตหากมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น ภาครัฐควรมีแนวทางในการเตรียมรับมือกับเรื่องดังกล่าว และ

(๒) รัฐบาลควรหันกลับมาทบทวนการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้วยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น และพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะทักษะด้านเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลต่าง ๆ เพื่อให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ สามารถที่จะนำทักษะเหล่านี้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยี และระบบดิจิทัลใหม่ ๆ เพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๒ มิติทางด้านพลังงาน

(๑) ประเทศไทยนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตพลังงานจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด ซึ่งประเทศไทยควรใช้วิธีการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยการใช้พลังงานทดแทน หรือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยไม่ต้องพึ่งการนำเข้า เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำขยะมาใช้เป็นพลังงานทดแทน ทั้งนี้ การนำขยะมาใช้เป็นพลังงานทดแทนนั้น จะช่วยแก้ปัญหาขยะของประเทศที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในทุกวัน และยังเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ รวมทั้ง การลดผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ สถานการณ์ของโควิด-๑๙ เสมือนเป็นฝันร้ายช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น จากการคาดการณ์สถานการณ์ดังกล่าวน่าจะอยู่กับประชาคมโลกประมาณ ๑ - ๒ ปี ดังนั้น ประชาชนควรจะต้องรู้จักการปรับตัวและดำเนินชีวิตท่ามกลางวิกฤตินี้ไปให้ได้ การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐเพียงแต่เกิดการชะลอตัวและหยุดชะงักเพียงชั่วคราว สำหรับภาครัฐมีการวางแผนสำหรับการสร้างพลังงานความมั่นคงของประเทศในระยะยาว รวมถึงมีการใช้นวัตกรรมเข้ามาเพื่อขับเคลื่อนให้ประเทศมีความทันสมัยควบคู่ไปกับระบบพลังงานเป็นทิศทางที่ดำเนินไปตามเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับสภาพและแนวโน้มของการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ต้องการความทันสมัยและต้องการพลังงานที่มั่นคง

กภศ.ศศย.สปท.

พ.ค.๖๓

ภาพประกอบการสนทนาปัญหายุทธศาสตร์
เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๓ : มิติด้านเทคโนโลยีและพลังงาน”
วันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓๐๐ - ๑๗๑๐
ด้วยระบบ Web Conference ผ่าน App. Zoom ณ ห้องประชุม (๑) ศศย.สพท.

๑) พล.อ.ต. ภูมิไจ เลขสุนทรากกร ผอ.ศศย.สพท. เป็นประธานพิธีเปิดฯ

๒) การประชุมสนทนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “ฝ่าวิกฤติ โควิด-๑๙ ครั้งที่ ๓: มิติด้านเทคโนโลยีและพลังงาน” โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย อาจารย์ว่่าน ฉันทวิลาศวงศ์ และศาสตราจารย์ ดร. ธนารักษ์ ธีระมันคง และนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงาน ประกอบด้วย คุณจอมทรัพย์ โลจายะ และ ดร.สมภพ พัฒนอริยางกุล ดำเนินรายการโดย พ.ท. อ่างชัย หนูนภักดิ์ ประจำ กภค.ศศย. สปท.

๓) ภาพบรรยากาศการประชุมฯ

